

Verslag van de 2007 najaarstocht van De Fietsclub gehouden op 10 oktober 2007

Deelnemers:

David en Lisajanna van Weel
Maarten en Liesbeth Frankenhuis
Hannelies Kruijff
Vera en Aadje Dirkzwager

Afmeldingen:

Pieter en Vivian Vonderhorst hadden zich afgemeld op grond van BBHH, dewelke niet aan fietsen gerelateerd kon worden.

De tochten van De Fietsclub worden verreden met in achtneming van haar reglement.

Na lang gedelibereer heeft de fietsclub zich op 1 juni 2005 geconstitueerd als volgt:

1. De naam van de fietsclub is 'De Fietsclub'.
2. De Fietsclub bestaat uit negen leden en allen zijn voorzitter.
3. Twee maal per jaar wordt er een fietstocht georganiseerd door de voorzitter van dienst.
Eén fietstocht zal gehouden worden in de maand Juni en één tocht wordt georganiseerd in de maand Oktober.
4. De tochten geschieden per fiets en er zal nimmer op enigerlei wijze een wedstrijdelement aan verbonden zijn.
5. Ter voorkoming van zadelpijn wordt er tijdens de tochten minimaal één maal gepauzeerd worden en vele malen gestopt.
6. De voorzitter van dienst mag voor de tocht, die hij/zij organiseert, één echtpaar als gast uitnodigen. Dit echtpaar kan voorgedragen worden om toe te treden, maar het is geen vanzelfsprekendheid dat ze bij de kern gaan behoren. Algemene instemming van leden is vereist om te kunnen toetreden.
7. Er is geen contributie verschuldigd. De Fietsclub zal geen 'kas' beheren.
8. Van iedere tocht zal een verslag gemaakt worden door de voorzitter van dienst of door een gedelegeerde.

De najaarstocht 2007 is georganiseerd door de voorzitters van dienst Lisajanna en Vera. Met de artikelen 3, 4 en 5 is rekening gehouden bij de vlekkeloze organisatie van het te rijden parcours. Daarvoor 'tous nos compliments!!' Noch zadelpijn noch verwondingen (door welke oorzaak dan ook) noch door ongeplande plaspauzes heeft het geplande moyenne van 8 km/per uur vertraagd. Eerst Hulp Bij Ongelukken in de vorm van sensitieve pleisters konden ongebruikt aan de meet van de tocht bij het Amstelstation aan Hannelies overhandigd worden omdat ze deze keer tot onze opluchting zonder vallen de tocht heeft volbracht.

Maar nu maakten we een grote sprong in de verslaglegging naar het einde van de rit, terwijl de tocht nog moet beginnen. Een goed gebruik van zo'n beschrijving is om bij het begin te beginnen. Laten we daar dan mee aanvangen.

De datum van de najaarstocht 2007 werd unaniem vastgesteld op 10 oktober tijdens het rondediner op 7 juni 2007. Vera en Lisajanna boden zich aan om de najaarstocht 2007 te organiseren en kregen onmiddellijk het volste vertrouwen van ons allen.

De notulist wil bij u in herinnering roepen dat de eerste tocht van de Fietsclub verreden werd op 1 juni 2005. Die dag vond er voor de eerste keer in Nederland een referendum plaats. Je kon stemmen of je voor of tegen een zogenaamde Europese grondwet was. De regering en het parlement waren voor en de bevolking was teugen.

Behalve dat de najaarstocht van de Fietsclub op Woensdag 10 oktober 2007 gepland was, vond er op die dag een tweede referendum plaats. De inwoners van de gemeente konden een keuze maken uit twee kandidaten voor de nieuwe burgemeester van Utrecht. Is dit een vingerwijzing aan de Fietsclub dat wij op D66 moeten stemmen? Maar dit terzijde.

De voorbereiding van de tocht heeft heel wat hoofdbrekens van Lisajanna en Vera gekost. Het is een bekend feit dat 20% van de menselijke energie wordt opgesoupeerd door de hersenen. Wij, van de Fietsclub, hebben ongemerkt een grote wissel getrokken op de energiehuishouding van L&V en we kunnen hun daar niet genoeg dankbaar voor zijn. Het resultaat van het voorbereidend denkwerk, zoals hiervoor reeds is vermeld, was van een uitgekiendheid waarbij inspanning en ontspanning op een evenwichtige wijze elkaar afwisselden ter voorkoming van zadelpijn. De weergoden zouden nog roet in het eten kunnen gooien, want het parcours was voornamelijk uitgezet langs veld en beemd in polders alwaar weinig beschutting te vinden zou zijn tegen striemende wind -en regenvlagen. De weergoden zij dank, want 10 oktober was een magnifieke herfst dag. Tot zover dit opgeschreven hebbende, is de notulist door zijn voorraad pluimen heen.

Welnu het beginpunt van de tocht was het Amstelstation, alwaar twee onzer een fiets voor de dag huurden à €7,50. Gelukkig na 3 minuten fietsen arriveerden we bij het karakteristieke portiershuisje van de voormalige Blocker cacao-fabriek, ons eerste rustpunt van de tocht. Blocker is de naam van een voormalige cacao-fabriek die in 1824 in Amsterdam werd opgericht. Het drinken van een kopje hete chocola op gezette tijden (half elf 's ochtends en vijf uur 's middags) was rond 1900 bijna net zo gebruikelijk als het drinken van koffie nu. In Amsterdam en omstreken werd gesproken van 'blockeren' of over 'Blockertijd'. Dat waren ook de slogans waarmee de in 1814 opgerichte cacao- en chocoladefabrikant Blocker lange tijd adverteerde (gebouwd in 1886 en gevestigd bij de Omval aan de Weesperzijde in Amsterdam, op de plaats waar nu de Rembrandt-toren staat). '*Half elf Blockertijd*' was in die jaren de gebruikte slogan waarmee de cacao- en chocoladefabrikant Blocker lange tijd adverteerde. Voor velen is 'Blockertijd' nog steeds een begrip, ook al is de onderneming sinds 1962 verdwenen. Toen werd Blocker overgenomen door concurrent Bensdorp.

Vera had er een tafel voor de Fietsclub gereserveerd. Alleen Liesbeth, geheel in stijl, wilde Blockeren en de overigen bestelden koffie met het diureticum cafeïne dat een verhoogde productie van urine als consequentie heeft. Zo'n verhoogde afscheiding kan de dames tijdens de tocht lelijk in verlegenheid brengen omdat, zij bij afwezigheid van een bij uitstek mannelijk attribuut waardoor de Heeren der Schepping staande in de natuur kunnen plassen, zij dit voorrecht ontberen. Gelukkig had Hannelies tijdens de gebruikelijke vergadering aan het begin bij het agendapunt 'binnengekomen stukken' een kartonnen P-Mate (de P staat

hetzij voor 'paper' hetzij voor 'pee' hetzij voor plasser) voor de dames in hoge nood gedeponerd. Lisajanna, die zich opwierp als ervaringsdeskundige, verzekerde het gezelschap dat het gebruik ervan ver achterblijft in gebruiksvriendelijkheid dan de 'real thing' voorzover het haar bekend is. De notulen van de fietstocht van 7 juni 2007 zijn geschreven door een zeer 'intelligent design' schepsel Gods, te weten Maarten Frankenhuis, onder dankzegging goedgekeurd.

Om 11.00 uur gingen we eindelijk op weg langs de Amstel naar Ouderkerk aan de Amstel. Onderweg werd er afgestapt en stilgehouden bij een klein pleintje omringd door bomen en heesters in herfsttooi met een gedenksteen en een vlaggenmast. Het was een executieplaats uit de tweede wereldoorlog waar meer dan 100 Amsterdammers tegen het einde van de oorlog zijn geëxecuteerd. L'homme est l'animal méchant par excellence, ook heden ten dage nog. Commentaar Maarten: 'Je vergat nog die stenen zuil waar misdadigers, eenmaal voorbij, veilig waren voor schout en schepenen'

Dan komen we langs het ouderlijke huis van Lisajanna, waar zij samen met David nog als muizen in het voorhuis gepiept hebben, als vader en moeder niet thuis waren. Verschillende prachtige buitens, boerenhuisjes en molens staan langs de Amstel en het is een bij uitstek goede rivier om de roeisport te beoefenen omdat er geen beroepsvaart op is. Hiermee eindig ik mijn lofzang op deze rivier. De tijd vliegt en het is nu 11.50 uur als we arriveren bij de joodse begraafplaats Beth Haim in Ouderkerk.

Joodse begraafplaats Beth Haim te Ouderkerk a/d Amstel

De eerste Sefardische joden kwamen tegen het eind van de 16de eeuw naar Amsterdam. Hoewel er beperkende maatregelen golden, genoten de joden in de Republiek en Amsterdam fundamentele vrijheden die zij elders in Europa moesten ontberen. In 1612 werd nog geen toestemming gegeven voor het bouwen van een synagoge, hoewel er (met medeweten van het stadsbestuur) diensten in kleine huissynagogen werden gehouden. De eerste formele erkenning van het jodendom in Amsterdam kwam in 1614, met de goedkeuring van de Staten van Holland voor de aankoop van een stuk grond in Ouderkerk voor de aanleg van een begraafplaats, die nog in hetzelfde jaar kon worden ingewijd. Tot dat jaar, vanaf 1602, hadden de Sefardiërs hun doden in Groet, dichtbij Alkmaar begraven. De graven te Groet werden vanaf 1616 geruimd en de resten (de laatste in 1634) in Ouderkerk herbegraven. De begraafplaats van de Portugees Israëlitische gemeente werd uitgebreid in 1663, 1690 en 1691. (Ook de Asjkenazische of Hoogduitse joden van Amsterdam maakten tot 1642 gebruik van de Portugese begraafplaats in Ouderkerk; in dat jaar kochten zij een stuk grond bij het dorp Muiderberg). De laatste keer werd in 1926 een stuk grond aangekocht.

In totaal liggen er in Ouderkerk a/d Amstel ongeveer **30.000** mensen begraven, waaronder vrijwel de gehele maatschappelijke bovenlaag van de Sefardische gemeente van Amsterdam. De begraafplaats Beth Haim is de oudste joodse begraafplaats van Nederland.

De begraafplaats beslaat een driehoekig terrein, aan de zuidzijde begrensd door de samenloop van de Amstel en de Bullewijk, aan de noordzijde door de Kerkstraat en aan de noordoostzijde door de Koningin Julianalaan. Door de ligging aan het water was het gebruikelijk dat de doden per trekschuit uit Amsterdam werden gebracht. Vandaar dat de oude toegang van Beth Haim of Huis des Levens aan het water ligt. Aan de Kerkstraat ligt de bewaarderswoning uit 1883. Naast deze woning en tegenover de Hervormde kerk bevindt zich de huidige entree. Direct achter de oude houten poort aan het water staat het uit 1705 daterende reinigings- of metaarhuis. Links van het metaarhuis ligt het oudste gedeelte van de begraafplaats, waar zich ook de meeste monumentale graven bevinden. Vooral de graven van een aantal zeer vooraanstaande Portugese joden, maakt de dodenakker in

Ouderkerk uniek en internationaal beroemd. Nergens ter wereld zijn zoveel fraai gebeeldhouwde figuratieve voorstellingen te vinden. De mooiste natuurstenen en marmere grafzerken worden in de winter overdekt om ze tegen weersinvloeden te beschermen. Naast de monumentale graven zijn ongeveer 10.000 Portugese joden onder eenvoudige, liggende stenen begraven. Vele zijn inmiddels weggezaakt in het veen, zodat er maar enkele goed zijn te zien.

In juni 1967 werd onder leiding van de Stichting tot Onderhoud en Instandhouding van Historische Joodse Begraafplaatsen in Nederland weer begonnen (na een periode van stilstand van circa 70 jaar) met het in kaart brengen van alle graven. Sindsdien zijn er periodiek op diverse plaatsen buitenwerkzaamheden aan de gang. De Joodse begraafplaats in Ouderkerk is niet alleen (cultuur)historisch nauw verbonden met Amsterdam; voor de restauratie van het metaarhuis in 1966 door architect D. Verheus werd door de gemeente Amsterdam bijgedragen met een (aanvullende) subsidie van Fl. 14.000. Bij de start van de huidige restauratie op 25 februari 1999 werd door het College van B&W van Amsterdam Fl. 250.000 toegezegd. Door Rijk en provincie waren al eerder respectievelijk Fl. 1,2 en Fl. 1,5 miljoen beschikbaar gesteld. De restauratie zal zich over diverse jaren uitstrekken.

Ontving op 13 oktober 2007 de volgende email van Maarten.

Aadje, Om jou ook eens in aanmerking te laten komen voor de prijs voor de beste notulen van het jaar van de fietsclub, voeg ik hierbij een artikeltje van mijn hand (maar dat hoeft niemand te weten!) ter verwerking. Met vriendelijke groet, Maarten Frankenhuis.

Waarom liggen er op joodse graven vaak kleine steentjes?

Op veel joodse graven liggen op het graf of op de grafsteen, kiezelstenen of kleine keitjes. Een oeroude traditie, op te vatten als een teken dat het graf met een bezoek werd vereerd. In Genesis lezen we al dat Jacobs zonen een steen plaatsten op het graf van hun moeder Rachel. Maar veel interessanter is natuurlijk de vraag wat de oorsprong is van dit gebruik. In Bijbelse tijden, toen het joodse volk nog een nomadisch bestaan leidde, werden de doden natuurlijk achter gelaten op de plek waar ze overleden. Niet waarschijnlijk dat men met de hulpmiddelen uit die tijd in staat was een bij de overledenen passende kuil te graven. Ook tegenwoordig is het nog een heel karwei om een graf te hakken in een rotsachtige ondergrond. Reden waarom in tal van landen met een rotsachtige bodemgesteldheid, ook nu nog de doden bovengronds ter ruste worden gelegd in een van natuur- of baksteen opgetrokken graf. Voor de doden in het oude Israël werd dan ook waarschijnlijk een bovengronds graf gemaakt van grote stenen, materiaal dat in ruime mate voorhanden was en de tand des tijds moeiteloos weerstond. Vermoedelijk hielp de naaste familie met het verzamelen van de stenen en het bouwen van een graf om niet te lang te worden opgehouden. Voorkomen werd dan bovendien dat aaseters als gieren, jakhalzen en hyena's zich aan de doden tegoed doen. In de joodse traditie horen graven te eeuwigen dage met rust te worden gelaten. Dus ook roofdieren moet geen kans worden geboden. En zou het ontsnappen van een kwaadaardige geest niet moeten worden verhinderd?

De weinige plekken waar wel een grafkuil kon worden gegraven bevonden zich natuurlijk vooral langs de rivieren, vruchtbare landbouwgronden, die te schaars en te kostbaar waren om te gebruiken voor een dodenakker. Bovendien, overstromingen konden de rust van de overledenen verstoren. De oorsprong van het gras, dat nu en dan ook op joodse graven wordt aangetroffen, is moeilijker te verklaren. Misschien gunde men de overledene een zachte ondergrond?

Ten slotte, in veel landen- en zeker bij Joodse begrafenissen- bestaat de gewoonte om het graf dicht te gooien door alle aanwezigen een schep aarde op de kist te laten werpen. Misschien een substituuut voor het duizenden jaren oude gebruik om alle aanwezigen een 'steentje bij te laten dragen'?

Nu mag Aadje weer het verslag verder afmaken.

Na 40 minuten vertoefd te hebben op geweide grond, waar 30.000 mensen begraven liggen, zijn we opgestapt en reden langs de Bullewijk naar de uitspanning 'De Voetangel'. Het Koene/Endepols woordenboek verklaart een Voetangel te zijn een in de grond gelegde voetklem met drie of meer scherpe punten. Ter illustratie: hier liggen voetangels en klemmen wil zeggen: Waarschuwing die plaats te mijden. Einde citaat. L&V hebben deze waarschuwing naast zich neergelegd en er toch een tafel gereserveerd voor de lunch. De lunch was zo geanimeerd dat we pas om 13.30 uur deze pleisterplaats verlieten. De tocht voerde ons verder langs de rustieke stroom de Waver in het stilte gebied van de Ronde Hoep tot het keerpunt van onze tocht: het vogelreservaat Waverhoek/Polder Groot-Mijdsrecht. Maarten was de eerste die over het hek klom om met een verrekijker, op een halve meter afstand van een Franse birdwatcher (observateur des oiseaux) met een telescopische kijker, naar de vogels te kijken. Terwijl Maarten het gedrag van de vogels aan het bespieden was, bekeken David en Aadje met grote aandacht naar het gedrag van Maarten. Hoeveel minuten zou het duren voordat Maarten door de telescopische kijker zou kijken en de Fransoos, als een bijzondere

gunst, door Maarten's verrekijker mocht kijken. Drie minuten hebben we geklokt. Inmiddels was het 15.05 uur geworden en we hebben op de terugweg dezelfde route gefietst als de heenweg, maar dan in de omgekeerde richting. Trouwens het verslag is lang genoeg en wordt nu beëindigd in telegram stijl. 16.30 uur theegedronken in de Oude Smidse te Ouderkerk. 17.30 uur weer terug bij het Amstelstation, waarvandaan we 's morgens vertrokken zijn. Helaas daar afscheid genomen van Hannelies, die nog de zitting van de volgende dag moest voorbereiden. 18.15 uur hebben de van Weels, de Frankenhuizen en de Dirkzwagers de dag besloten met een buitengewone 'get together' het voortreffelijke restaurant 'A la Ferme' in de Govert Flinkstraat. Was de tocht niet zo goed georganiseerd, dan was het verslag navenant van een mindere kwaliteit geweest, is de mening van schrijver dezes. Met andere woorden: het is zo'n goed verslag geworden, omdat het een grote voldoening geeft om over een goed georganiseerde tocht te schrijven.

Adriano fecit
16/10/2007

